

HISTORICAL SCIENCES

УДК 930 (477)

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ З КРАЇНАМИ ЄВРОПИ КРІЗЬ ПРИЗМУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ПОЧАТКУ ХХІ СТ. (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ, СЛОВЕНІЇ ТА ІТАЛІЇ)

Буравський Олександр Антонович,

д. і. н., професор

Петрук Ангеліна Михайлівна

здобувачка I курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти

Житомирський державний університет

м. Житомир, Україна

Анотація: У статті проаналізовано зовнішню політику Республіки Хорватія на початку ХХІ століття крізь призму нормативно-правових актів із Німеччиною, Словенією та Італією.

Ключові слова: Республіка Хорватія, зовнішня політика, Німеччина, Словенія, Італія.

Із здобуттям Хорватією державної суб'єктності у червні 1991 р. розпочинається активний період ведення зовнішньої політики та встановлення дипломатичних відносин між іншими державами для її визнання на світовій арені. На початку ХХІ ст. державна концепція республіки будувалася у трьох напрямках, що стосувалися налагодження міжнародного співробітництва: регіональний, європейський та глобальний. З огляду на активну участь Хорватії спочатку в інтеграційних відносинах, а згодом і в масштабах ЄС в окреслений період, ми вирішили приділити увагу європейському вектору її політики. Зважаючи на значне число країн-членів даного утворення, нами було обрано

для розгляду нормативно-правові акти Республіки Хорватія із державами, що є найбільш територіально наближеними до неї: Німеччини, Словенії та Італії.

Метою статті є аналіз зовнішньої політики Хорватської Республіки на початку XXI століття крізь призму нормативно-правових актів із Німеччиною, Словенією та Італією.

У дослідженні ми не лише окреслимо загальні обриси нормативно-правових відносин між державами, а й звернемося до аналізу окремих документів, зокрема угод щодо фінансового [2; 4], безпекового [3], та політичного значення [5; 6].

Одним із ключових партнерів Республіки Хорватія серед країн Європейського континенту виступає Німеччина, нормативно-правова база відносин між якими упродовж початку XXI ст. нараховує понад 200 угод, що стосуються різних сфер співробітництва, окремі з яких ми розглянемо [1, с. 12].

Відзначимо угоду між Німеччиною та Хорватією, що стосувалася економічної кооперації у 2003 р. та була укладена за підсумками переговорного процесу на рівні міністерств економіки обох держав. У документі зазначалося, що передумовою її появи є прагнення зміцнити дружні стосунки між країнами шляхом фінансової співпраці для сприяння соціального та економічного розвитку Республіки Хорватія, що остаточно закріпила свої європейські прагнення. Зокрема, Німеччиною було вирішено надати позику у сумі 18 млн євро для реалізації проекту «Водопостачання та санітарія в Хорватській Республіці», повернення коштів за яку необхідно було завершити у 2011 році разом із детальною звітністю щодо виконання проєктних положень [2].

Стосовно політичної сфери необхідно приділити увагу угоді, що була підписана 24 травня 2016 р. та стосувалася дипломатичної галузі. Її суть полягала у ретельному описі особливостей оплачуваної роботи для родин членів дипломатичних представництв або консульських установ. За основними підсумками документу було зафіксовано положення щодо умов та оплати праці таких осіб [6].

Однак нормативно-правові акти не обмежуються лише сферою політики

та економіки, а й стосуються низки інших напрямів, зокрема освіти та науки. Серед переважної кількості джерел необхідно відзначити Меморандум про співпрацю між Міністерством науки, освіти та спорту Республіки Хорватія та Міністерством закордонних справ ФРН, що був підписаний 16 вересня 2004 р. з нагоди відкриття німецької міжнародної школи, а також такі акти як «Систематична реформа професійно-технічної освіти» від 17 листопада 2006 р. [1, с. 13].

Нормативно-правова складова відносин Хорватії та Словенії налічує понад 180 договорів. Політична співпраця на рівні цих двох держав закріплена Угодою про співпрацю між Міністерствами Юстиції та Декларацією між президентами. Серед торговельних угод відзначимо Договір про торговельно-економічні відносини між Хорватією та Словенією від 10 червня 2005 р. Щодо захисту держав від зовнішньої агресії, то їх представниками було підписано Угоду про взаємний захист секретної інформації від 15 квітня 2011 р., а також закріплено на законодавчому рівні створення офіційних пунктів контролю [1, с. 13].

Проте чи не найважливішим документом став Арбітраж між Республікою Хорватія та Республікою Словенія, що був підписаний 4 листопада 2009 року та передбачав вирішення питань щодо територіального та морського спору, що стало важливим кроком на шляху до ЄС. Угода врегулювала наступні аспекти: режим використання відповідних морських районів, курс морського та сухопутного кордону між державами, а також питання з'єднання Словенії з відкритим морем [5].

Ще до періоду проголошення своєї незалежності Хорватія мала тісні стосунки із Італією. У 2018 році було підписано договір між країнами щодо обміну та захисту таємної інформації (в політичній, економічній, безпековій та інших сферах) з метою стабілізації миру, міжнародної безпеки та взаємної довіри. Угода передбачала інформування між органами безпеки держав стосовно національного законодавства та чинних нормативно-правових актів, а також обмін між країнами інформацією щодо стандартів безпеки, процедурами

та практиками захисту секретної інформації. Окрім того, документ відзначив шляхи передачі секретної інформації з різним рівнем значимості. Інформація під грифом «Таємно» мала передаватися дипломатами, а із грифом «Конфіденційно» лише сертифікованими військовими каналами [3].

Не можна оминати стороною і Угоду між урядом Італійської Республіки та Республіки Хорватія щодо сприяння і захисту інвестицій. Серед основних принципів, врегульованих у документі виокремимо наступні: заохочення інвестицій на основі законодавства обох сторін, рівноправність інвесторів без залучення дискримінаційних заходів, гарантування стабільного правового поля, сприяння інвестицій із боку держави, захист капіталу від націоналізації та експропріації, закріплення вільного переказу коштів для інвесторів у конвертованій валюті та ін. [4].

Таким чином, з огляду на низку угод, що стосуються різноманітних сфер зовнішньополітичної діяльності Хорватії із Німеччиною, Словенією та Італією, можемо зробити висновок про активну діяльність держави у налагодженні відносин із країнами ЄС, що сприяє зміцненню взаємної довіри, економічному розвитку та вирішенню спірних питань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Хрящевська О. Основні пріоритети зовнішньої політики Хорватії на сучасному етапі. Острог, 2022. 100 с.
2. Agreement between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the Republic of Croatia on financial cooperation 2003. URL: <https://faolex.fao.org/docs/pdf/bi-132563.pdf> (Дата звернення: 11.02.2024).
3. Agreement between the Government of the Italian Republic and the Government of the Republic of Croatia on the exchange and mutual protection of secret information. URL: <https://www.uvns.hr/UserDocsImages/en/dokumenti/International%20agreements%2023042021/Italy.pdf?vel=360656> (Дата звернення: 11.02.2024).
4. Agreement between the Government of the Italian Republic and the

Government of the Republic of Croatia on the Promotion and Protection of Investment. URL:https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjSzNzc_7uLAXgExAIHQwoO4sQFnoEC CgQAQ&url=https%3A%2F%2Fedit.wti.org%2Fdocument%2Fshow%2Fpdf%2F6da07e10-9732-4b04-b18c-9ec7aa6259a3&usg=AOvVaw2Vytqf6Swa27XN6nz6V-fY&opi=89978449 (Дата звернення: 11.02.2024).

5. Arbitration Between the Republic of Croatia and the Republic of Slovenia. URL: <https://pca-cpa.org/cn/cases/3/> (Дата звернення: 11.02.2024).

6. Ministry of Foreign and European Affairs. Republic of Croatia. Overview of Bilateral Treaties of The Republic of Croatia by Country, Germany, 2022. URL: <https://mvep.gov.hr/foreign-policy/bilateral-relations/overview-of-bilateral-treaties-of-the-republic-of-croatia-by-country/22801?country=100> (Дата звернення: 11.02.2024).